

УДК 339.542:656.13

**ANALYSIS OF THE IMPACT OF CUSTOMS PROCEDURES ON
INTERNATIONAL ROAD TRANSPORTATION**
АНАЛІЗ ВПЛИВУ МИТНИХ ПРОЦЕДУР НА МІЖНАРОДНІ АВТОМОБІЛЬНІ
ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Khara M.V. /Хара М.В.*c.t.s., docent /к.т.н., доцент*

ORCID: 0000-0002-6818-7938

*Pryazovskyi State Technical University, Dnipro, Gogol st., 29, 49005**Приазовський державний технічний університет, Дніпро, вул. Гоголя, 29, 49005***Nikolaïenko I.V. / Ніколаєнко І.В.***c.t.s., docent /к.т.н., доцент*

ORCID: 0000-0002-2933-0498

*National Aviation University, Kyiv, ave. Lubomir Husar, 1, 03058**Національний авіаційний університет, Київ, просп. Любомира Гузара, 1, 03058***Maslak G.V. /Маслак Г.В.***c.t.s., docent /к.т.н., доцент*

ORCID: 0000-0001-7256-5543

*Pryazovskyi State Technical University, Dnipro, Gogol st., 29, 49005**Приазовський державний технічний університет, Дніпро, вул. Гоголя, 29, 49005***Musenko B.O. / Мусенко Б.О.***Student**Pryazovskyi State Technical University, Dnipro, Gogol st., 29, 49005**Приазовський державний технічний університет, Дніпро, вул. Гоголя, 29, 49005***Bochevarov I.O. / Бочеваров І.О.***Student**Pryazovskyi State Technical University, Dnipro, Gogol st., 29, 49005**Приазовський державний технічний університет, Дніпро, вул. Гоголя, 29, 49005*

Анотація. Ця робота присвячена міжнародним автомобільним перевезенням в умовах війни. В умовах блокування морських шляхів автомобільний транспорт в Україні стає основним засобом транспортування як експортних, так і імпорتنих вантажів. Основні аспекти митного регулювання, його вплив на витрати перевізників, час транспортування та загальну конкурентоспроможність українських транспортних компаній на міжнародному ринку наразі є актуальною темою. Метою даного дослідження є опис процесу митного оформлення та контролю вантажів. Складність і тривалість митних процедур може стати перешкодою для міжнародних автомобільних перевезень, збільшуючи витрати і затримуючи доставку. Мета статті - привернути увагу дослідників до цього етапу міжнародних автомобільних перевезень, де є можливості для вдосконалення митних процедур. Для підвищення ефективності та конкурентоспроможності українських транспортних компаній необхідно продовжувати реформування митної системи, продовжувати впроваджувати сучасні інформаційні технології на основі блокчейну, розширювати географію митних переходів та зменшувати бюрократичні бар'єри.

Ключові слова: автомобільний транспорт, міжнародні перевезення, митне оформлення, митний контроль, декларування товарів.

Вступ.

В умовах глобалізації та дедалі більшої інтеграції світової економіки міжнародні автомобільні перевезення набувають все більшого значення. Україна, яка розташована на перетині важливих транспортних шляхів між

Європою та Азією, відіграє ключову роль у забезпеченні транзиту вантажів і сприяє розвитку міжнародної торгівлі. Однак митні процедури, які регулюють ці перевезення, можуть суттєво вплинути на їх ефективність та економічні показники.

В умовах воєнного стану та закриття українських морських портів міжнародні автомобільні перевезення набули ще більшого значення для економіки країни. В умовах блокування морських шляхів автомобільний транспорт стає основним засобом перевезення як експортних вантажів, так і імпорتنих вантажів. Це створює нові виклики для митних служб і перевізників, оскільки обсяги перевезень збільшуються, а вимоги до оперативності та безпеки зростають.

Митні процедури в Україні, як і в будь-якій іншій країні, призначені для контролю за імпортом та експортом товарів з метою забезпечення національної безпеки, захисту внутрішнього ринку та справляння податків і зборів. Однак складність і тривалість цих процедур може стати перешкодою для міжнародних автомобільних перевезень, збільшуючи витрати та затримуючи доставку [1, 2].

Основний текст

Основні аспекти митного регулювання, його вплив на витрати перевізника, час перевезення, а також загальна конкурентоспроможність українських транспортних компаній на міжнародному ринку в даний час є актуальним питанням. Особливої уваги заслуговує аналіз поточних проблем і викликів, з якими стикаються перевізники, а також можливі шляхи оптимізації митних процедур з метою покращення умов для міжнародних автомобільних перевезень в умовах поточної кризи.

Митні процедури в Україні є невід'ємною частиною регулювання міжнародних автомобільних перевезень. Вони спрямовані на забезпечення національної безпеки, захист внутрішнього ринку та збір митних платежів. Основні етапи митного оформлення включають декларування товарів, митний контроль, нарахування митних зборів і податків, а також пропуск товарів через митний кордон.

Декларування товарів є початковим етапом митного оформлення. Перевізники або вантажоодержувачі подають митну декларацію, де вказуються всі необхідні дані про товари: їх найменування, кількість, вартість, країна походження та призначення. У сучасних умовах все частіше застосовується електронне декларування, що спрощує процес та зменшує час на оформлення документів [3].

Наступним етапом є митний контроль, який включає перевірку документів і самих товарів митними органами. Митники перевіряють відповідність заявлених даних фактичним, щоб виявити можливі порушення. Цей процес може включати фізичний огляд транспортних засобів та вантажів, використання рентгенівських сканерів та інших засобів контролю.

Після проходження контролю здійснюється нарахування митних зборів і податків. Сума митних зборів визначається відповідно до митного тарифу, що включає мито, акцизний податок та податок на додану вартість. Ці платежі повинні бути сплачені перевізниками або вантажоодержувачами до того, як

товари будуть пропущені через митний кордон. Останнім етапом є пропуск товарів через митний кордон. Після завершення всіх процедур митного контролю та сплати митних платежів товари можуть бути ввезені або вивезені з країни. Цей етап включає оформлення відповідних документів та остаточний випуск товарів для вільного обігу.

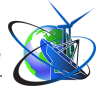
Українські митні процедури значною мірою відповідають міжнародним стандартам, визначеним Конвенцією про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська конвенція) та іншими міжнародними угодами [4]. Проте існують певні особливості та виклики, які впливають на зниження ефективності української митної системи. Одним з ключових аспектів є електронне декларування. У багатьох країнах електронне декларування вже є обов'язковим і стандартизованим, тоді як в Україні цей процес ще не до кінця автоматизований і вимагає доопрацювання. Застосування сучасних інформаційних технологій може значно спростити процес декларування та зменшити кількість помилок.

Ще одним важливим аспектом є інспекційні процедури. В Україні частота та інтенсивність митних оглядів може бути вищою, ніж у європейських країнах, що призводить до затримок і збільшення витрат для перевізників. Ці затримки можуть мати серйозні наслідки для бізнесу, зокрема, порушення графіків поставок та додаткові фінансові витрати в ланцюзі постачань [5]. Проблеми з корупційними ризиками також впливають на ефективність митної системи, прозорість та підзвітність митних органів, а також впровадження антикорупційних – це шляхи вирішення цього питання.

В умовах закриття українських морських портів, країна змушена була адаптувати митне законодавство до нових реалій. Ці зміни спрямовані на спрощення митних процедур, прискорення оформлення вантажів та забезпечення безперебійного постачання критично важливих товарів.

Однією з ключових змін стало введення спрощених процедур для гуманітарних вантажів. Це включає спрощений порядок митного оформлення для гуманітарної допомоги та військових товарів [6]. Зменшення обсягу необхідної документації та прискорення процедур пропуску дозволяють швидше доставляти необхідні товари в зони конфлікту та підтримувати населення. Також було запроваджено тимчасове звільнення від митних зборів для певних категорій товарів, які ввозяться для підтримки економіки та населення в умовах війни. Це допомагає зменшити фінансове навантаження на бізнес та стимулювати імпорт критично важливих товарів. Зміни торкнулися й роботи митних постів. Було проведено перерозподіл митних постів та збільшено їх пропускну здатність на західному кордоні, через який проходить основний обсяг автомобільних перевезень після закриття морських портів. Це дозволяє ефективніше обробляти зростаючий обсяг вантажів та мінімізувати затримки. Для запобігання контрабанді та незаконному вивезенню товарів в умовах війни було введено додаткові заходи контролю за дотриманням законодавства. Це включає посилений митний контроль та перевірку документів для виявлення порушень.

Таким чином, митні процедури в Україні, незважаючи на їх відповідність міжнародним стандартам, стикаються з рядом викликів, особливо в умовах

війни та закриття морських портів. Зміни, введені у відповідь на нові виклики, спрямовані на спрощення митного оформлення та підвищення ефективності митного контролю. Проте для забезпечення стабільного функціонування міжнародних автомобільних перевезень необхідно продовжувати реформування митної системи та впровадження передових технологій.

Митні процедури впливають на витрати перевізників, вони включають різноманітні адміністративні дії, що можуть значно збільшувати витрати перевізників.

Основні статті витрат включають адміністративні витрати (оформлення документів, оплата митних брокерів, витрати на затримки, очікування на кордоні, зберігання вантажу, додаткові витрати на паливо).

В якості прикладу припустимо, що середня тривалість митного оформлення вантажу, який перевозиться автомобільним транспортом з України до ЄС на українському кордоні становить 12 годин. Загальні витрати складаються з витрат на брокера, витрат на простій транспортного засобу, додаткових витрат на паливо. Це становить приблизно \$720. Часові витрати на митниці також суттєво впливають на ефективність перевезень. Кожна година затримки може впливати на терміни доставки, що є критичним для деяких видів вантажів, особливо для швидкопсувних товарів. Час очікування в чергах може становити до 8 годин, наслідками цього можуть бути: втрата контрактів через несвоєчасну доставку, штрафи за порушення термінів доставки, зниження якості товарів (особливо для швидкопсувних продуктів). В результаті наведених вище факторів, транспортна компанія може втратити до \$50000 на місяць через затримки на митниці.

Висновки.

Митні процедури при перевезенні вантажів в міжнародному сполученні автомобільним транспортом, суттєво впливають на економіку міжнародних автомобільних перевезень, збільшуючи витрати перевізників та спричиняючи значні часові втрати. Внаслідок закриття морських портів ці виклики стають ще актуальнішими. Для підвищення ефективності та конкурентоспроможності українських транспортних компаній необхідно продовження реформування митної системи, подальше впровадження сучасних інформаційних технологій на основі блокчейна, розширення географії митних переходів та зменшення бюрократичних бар'єрів.

Література:

1. Замасло О., Підхомний О., Петик М. Ідентифікація загроз митній безпеці держави. Світ фінансів. 2019. Вип. 4. С. 37-52. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38142> (дата звернення 20.06.2024).

2. Кунев Ю.Д., Кунева З.Ю. Митні формальності: проблеми реалізації в Україні. Митна безпека: науковий журнал. Випуск 2. 2018. URL: <http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs3/article/view/177/244> (дата звернення 19.06.2024).

3. Ковальов В.Г., Гармаш Є.В. Митні формальності, митні процедури. Публічне управління та митне адміністрування. № 4 (27). 2020. URL:

<http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2020/4/22.pdf> (дата звернення 20.06.2024).

4. Митне співробітництво Україна-ЄС. Представництво України в ЄС. 01.06.2021 р. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/mitne-spivrobotnictvo/mitne-spivrobotnictvo-ukrayina-yes> (дата звернення 19.06.2024).

5. Khara, M. V. Supply Chain Management and Networks / M. V. Khara, I. V. Nikolaienko, A. O. Lyamzin // Crisis and Risks Engineering for Transport Services: collective monograph / Nataliia Chernova, Valerii Samsonkin, Iuliia Bulgakova etc.; edited by Nataliia Chernova, Konrad Lewczuk. – Kyiv : Talcom, 2022. – P.142–160.

6. Korobkova O. M., Pavlovska L.A., Shpak N. G. Improving the algorithm of interaction of participants during the customs logistics service of cargo / Collection of Scientific Works of UkrDUZT, 2023, vol. 203 pp. 88-95.

Abstract. *This work focuses on international road transportation under conditions of war. With sea routes blocked, road transport in Ukraine is becoming the main means of transporting both export and import cargo. The main aspects of customs regulation, its impact on carrier costs, transportation time, and the overall competitiveness of Ukrainian transport companies in the international market are currently a hot topic. The aim of the present study is to provide a description of the process of custom clearance formalities and documentation procedures. The complexity and length of customs procedures can be an obstacle to international road transport, increasing costs and delaying delivery. Reducing the amount of documentation required and speeding up customs procedures for trucks allows for faster delivery of essential goods and support to the population. In many countries, e-declarations are already mandatory and standardised, while in Ukraine this process is not yet fully automated and needs to be improved. The purpose of the paper is to attract the researchers attention on this particular phase in international road transportation, where there is room for customs procedures improvements. To increase the efficiency and competitiveness of Ukrainian transport companies, it is necessary to continue reforming the customs system, further implement modern blockchain-based information technologies, expand the geography of customs crossings and reduce bureaucratic barriers.*

Keywords: *road transport, international transport, customs clearance, customs control, goods declaration.*

Стаття відправлена: 26.06.2024 г.

© Хара М.В., Ніколаєнко І.В., Маслак Г.В., Мусенко Б.О., Бочеваров І.О.